

RAJZÓ MIKLÓS (1865–1913)

Játékszerencse | Lucky at Cards, 1897

Olaj, vászon | Oil on canvas, 172 x 231,5 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Rajzo M. Szombathely 897

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

| Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Téli Kiállítás.
Műcsarnok, Budapest, 1897, (kat.: 166.)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

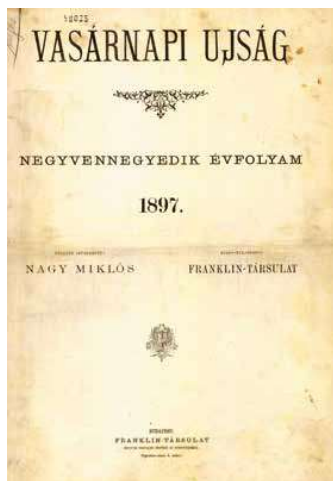
| Vasárnapi Ujság, 1897/49., 831.o.
| Képes Folyóirat – A Vasárnapi Ujság Füzetekben. Budapest, 1898, 24. füzet, 49.o.

Kezdő ár | Starting price: 2 800 000 Ft / 7 292 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 7 000 000 Ft

Estimate: 10 417 – 18 229 EUR

„Tökéletes példája annak a naturalista életképfestészetnek, mely a természethűségre, a különböző anyagok, valamint az emberi érzelmek minél hitelesebb ábrázolására törekedett.”

1. A Vasárnapi Ujság címlapja, 1897

2. A festmény reprodukciója a Vasárnapi Ujságban, 1897

„Nagyon különböző típusú fiatal emberek kerültek 1882-ben a müncheni akadámiára: Szobonya Mihály, Pap Henrik, Rajzó Miklós, Tornai Gyula. Köztük a győrszentmártoni Rajzó volt a legkülönb tehetség. Nevét ma alig ismerik, pályája korán szikkadt el a vidéki élet homokjában, olyan környezetben, amelynek a »sosem halunk meg« volt a csatakiáltása, Nyitrán, Debrecenben. Az előbbi városban néhány oltárképet festett a püspök megrendelésére, tehetsége jobbik fele egy-két kiváló arcképen jutott szóhoz. A hozzávaló készséget

a gráci, majd müncheni Akadémián szerezte meg Benczúr és Raupp osztályán” – emlékezett pályatársáról az a Lyka Károly, aki festőművészeknek indult, de a századforduló legkiválóbb művészettörténészeként híresült el. Más helyen pedig így idézte fel Rajzó Miklóssal kapcsolatos emlékeit a saját pályakezdésének idejéből: „Egy napon alkalmam volt egy valódi élő és aktív festőt is látni: Rajzó Miklóst. Budapestről valaki őt ajánlotta a püspöki udvarnak oltárképek festésére. Rajzó csinos, művelt, választékos ízlésű fiatalember volt.

Szépén hegedült, s ez már elég volt arra, hogy családom megkedvelje. A fiatal mester fűrges ecsettel, széles vonásokkal rakta föl a festéket, ahogy mestereitől tanulta, és ahogy élénk vérmérséklete sugallta. A tanulást a gráci akadámián kezdte, Münchenben Benczúrnál folytatta, Budapesten Lotz iskolájában fejezte be. Kitűnően tudott jellemezni, sokszor láttam, hogy percek alatt papirosra vetette valakinek képmását. Gyors keze ellenére a nagy képek lassan készültek, mert ritkán dolgozott.”

3. Tiszt az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregében

5. Zsolnay perzsa mintás kaspó, 1860-as évek->

4. Gustave Caillebotte: Egy játszma beziq, 1880 magántulajdon

Lyka ifjúkori nyitri emlékei a pár hónapig ott dolgozó Rajzról, szinte az egyetlen hiteles forrás erről a kivételesen tehetséges, de a csekély számú életmű okán alig ismert művészről.

A most aukcióra kerülő, kártyázva mulató társaságot ábrázoló életképe, a 19. századi müncheni akadémikus festészet minden érényében gazdag. Tökéletes példája annak a naturalista életképfestészetnek, mely a természetűsége, a különböző anyagok, valamint az emberi érzelmek minél hitelesebb ábrázolására törekedett. Rajzó *Játékszerencse*

című képe egy olyan jelenetbe enged bepillantást, melynek ismét Lyka emlékei szerint, maga is számtalan alkalommal részese volt. Rajzó Nyitrán „összebarátkozott az aranyifjúsággal, ami hajnalig tartó mulatozást jelentett, utána napokig nem nyúlt ecsethez. Festett egy-két arcképet is, ezek inkább rög-tönzések voltak, mert a kitartó munka nem volt kenyerre. Miután egyébként derék fiatalember volt, atyám is, anyám is nem egyszer beszélt lelkére, hogy szakítson eddigi életmódjával, amely annyira akadályozza a jeles tehetsége kifejlődését. Megfogadta, de csak-

hamar újra benn volt a régi cimborák társaságában. Megrendelésének teljesítése után elhagyta Nyitrát.”

Jellemző életkép bontakozik ki Lyka elbeszélése alapján, a rendkívül tehetséges, de a szenvedélyeket a hivatás elé helyező romantikus művészről, aki Henri Murger Bohémélet című regényének, majd az abból született Puccini opera főhősének szerepét játszotta a valóságban. A *Játékszerencse* című festmény gálans jelenete tulajdonképpen egy szólásmondás illusztrációja, mely szerint, akinek a kártyában nincs, annak viszont a szere-

lemben szerencséje van. A társaság egyetlen hölgytagja egy szerelmes levélkét csúsztat lopva a mellette ülő fiatal katonatiszt várakozó kezébe. A gesztusokban gazdag testbeszéd hiteles ábrázolása ennek a festészetnek az igazi lényege, mely megpróbálja nézőjét a jelenetnek, ha nem is szereplőjévé, de legalább külső szemlélőjévé avatni. A *Játékszerencse* a festményt társasági témaként is kedvelő korszak szülötte, mely nemcsak szerethető, de virtuóz technikájú alkotása Rajzó Miklósnak, ennek a mára majdnem teljesen a „hajdandág homályába veszett” kiváló magyar festőnek. A mű

1897 telén kiállításra került a Műcsarnokban, sőt a kiállítás katalógusában még reprodukálták is azt. A *Játékszerencse* 2500 forintba került ekkor, de hogy senkit ne tévesszen meg ez a manapság elhanyagolható összeg, Rippl-Rónai József *Fekete ruhás hálgy* című olajfestménye 1000 forintnyi összegért volt megvásárolható, Mednyánszky László szintén reprodukált *Alkony* című reneke pedig csekély 400 forintba került ugyanekkor.

RUM ATTILA